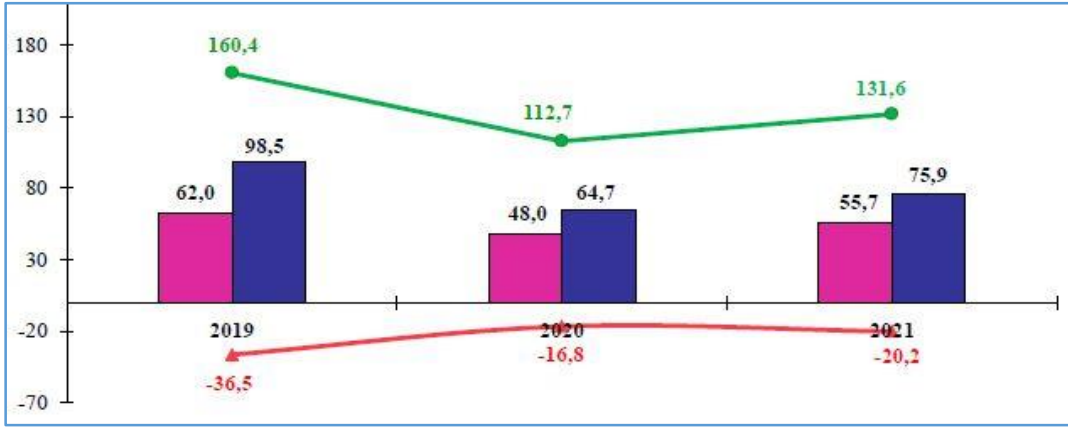

Rusya Federasyonu Hizmet Dış Ticareti Gerçekleşmeleri Raporu

Milli hasılasının yarından fazlası hizmet sektöründen müteşekkil olan Rusya Federasyonu (Rusya)'nın sektördeki dış ticaret hacmi, Covid-19 pandemisinin menfi ekonomik etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiği 2020 yılında %30 oranında azalarak **112,7 milyar dolara** gerilemiştir. Dış ticaret hacmindeki söz konusu düşüşün 34 milyar doları aşan kısmı ise turizm sektöründeki daralmadan kaynaklanmıştır. Hizmet sektöründe net ithalatçı konumunda bulunan Rusya'nın dış ticaret açığı da 36,5 milyardan 16,8 milyara inmiştir (Rusya Merkez Bankası, 2021).

2021 yılında ise Rusya'nın hizmet sektörü dış ticaret hacmi %16,8 oranında bir artışla **132 milyar dolara** dayanmıştır. Sektörde dış ticaret açığı ise %20'nin üzerinde artarak 20 milyar doları aşmıştır (Rusya Merkez Bankası, 2022).

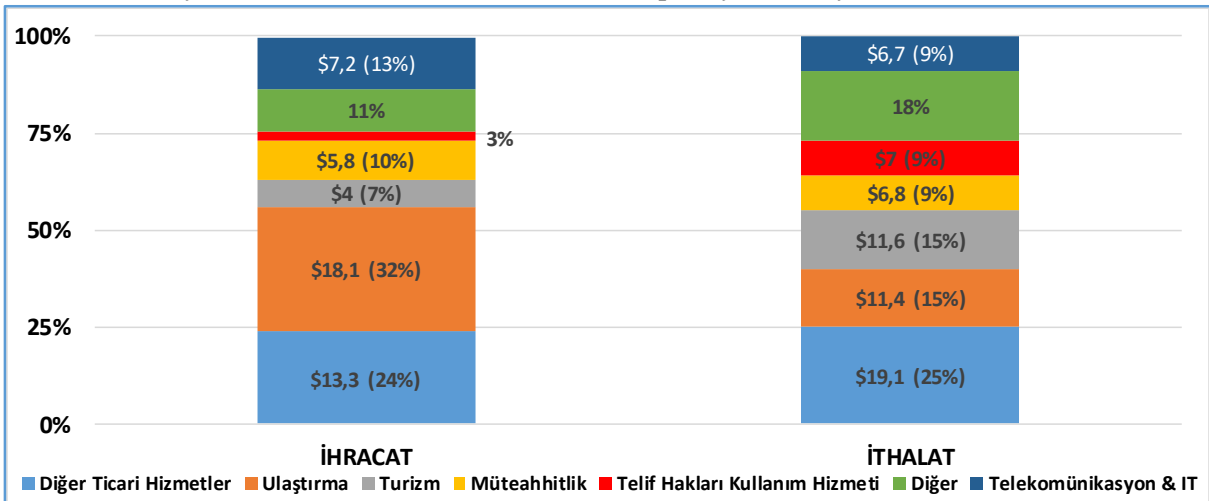
Grafik 1: Rusya – Hizmet İhracatı ve İthalatına İlişkin Gerçekleşmeler (milyar \$)

Kaynak: Rusya Merkez Bankası (Pembe sütun: ihracat, Lacivert sütun: ithalat)

Rusya'nın hizmet ihracatı kompozisyonunda **ulaştırma hizmetleri** 18,1 milyar dolarlık değeriyle 2021 yılı itibarıyla açık ara önemini korumaktadır. **Diğer ticari hizmetler** (teknik-danışmanlık, reklamcılık vb.) ve **telekomünikasyon & IT hizmetleri** ülkenin hizmet ihracatında öne çıkan diğer önemli sektörler arasında yer almaktadır.

Grafik 2: Rusya – 2021 Yılı Hizmet Dış Ticareti Kompozisyonu (milyar \$)

Kaynak: Rusya Merkez Bankası

Rusya'nın hizmet ithalatı kompozisyonunda ise **diğer ticari hizmetler** (teknik-danışmanlık, reklamcılık vb.) 19,1 milyar dolarlık değeriyle ilk sırada yer almaktadır. **Turizm, ulaştırma, telif hakkı kullanım ve müteahhitlik hizmetleri** ülkenin hizmet ithalatında öne çıkan diğer önemli sektörler arasında addedilmektedir.

2021 yılında Rusya; turizm (-7,4 milyar dolar), diğer ticari hizmetler (-5,7 milyar dolar), telif hakları kullanım hizmeti (-5,6 milyar dolar), müteahhitlik hizmetleri (-1 milyar dolar) ve finansal hizmetlerde (-1 milyar dolar) net ithalatçı konumunda iken; sadece ulaştırma alanında (1,9 milyar dolar) ve telekomünikasyon & IT (0,6 milyar dolar) gibi alanlarda belirli seviyede ticaret fazlası verebilmiştir. Ülkenin ulaştırma alanındaki hizmet ihracatı gelirlerinin %53'ü navlun, %34'ü destekleyici ve ek ulaştırma hizmetleri, %14'ü ise yolcu taşımacılığı kaynaklıdır. 9,5 milyar dolarlık navlun ihracatı gelirlerinin taşıma moduna göre ayrımına bakıldığında ise; %32,5 ile hava, %20,2 ile boru hattı ve %16,7 ile deniz taşımacılığının ön plana çıktığı görülmektedir.

Rusya'nın 2021 yılında küresel hizmet ihracatı ve ithalatından aldığı pay sırasıyla %1,1 ve %1,7 oranlarında gerçekleşmiştir. Böylelikle ülke, küresel hizmet ihracatında 23'üncü, ithalatında ise 18'inci sırada kendisine yer bulmuş; 9,3 trilyon dolarlık küresel hizmet ticareti hacmine %1,4'lük bir katkı sağlamıştır. Yine 2021 yılında ülkenin ihracat gelirlerinin %41,9'u dolar, %35,9'u ruble ve %19,1'i avro cinsinden; ithalat giderlerinin ise %32,6'sı avro, %35,9'u dolar ve %27,8'i ruble cinsinden tezahür etmiştir.

Tablo 1: Rusya'nın Türkiye ile İkili Hizmet Ticareti (milyon dolar)

Yıl	2019	2020	2021	Değişim
İhracat	1.232	982	1.250	27,2%
İthalat	7.670	2.842	4.649	63,6%
Ticaret Dengesi	-6.438	-1.859	-3.399	-82,8%
Ticaret Hacmi	8.902	3.824	5.899	54,2%

Kaynak: Rusya Merkez Bankası

Ülkeler bazında ikili hizmet ticaretine ilişkin 2021 yılı gerçekleştirmeleri incelendiğinde ise; Rusya'nın Kazakistan (0,8 milyar dolar), Özbekistan (0,8 milyar dolar), ABD (0,7 milyar dolar) Hindistan (0,6 milyar dolar) ve İsviçre (0,5 milyar dolar) gibi ülkelerle olan ticaretinde fazla verdiği görülmektedir. Rusya'nın ikili hizmet ticaretinde en fazla açık verdiği ülke ise 4,7 milyar dolarla İrlanda'dır. 2019 yılında Rusya'nın sektörde en fazla dış ticaret açığı (6,4 milyar dolar) verdiği ticaret ortağı olan ülkemiz, İrlanda'nın ardından 3,4 milyar dolarla, Rusya'nın 2021 yılında en fazla hizmet dış ticareti açığı verdiği ikinci ülke olmuştur. 2021 yılında AB'nin ise Rusya'nın hizmet ihracat ve ithalatındaki payı sırasıyla %32 ve %43,9 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Rusya'nın en çok açık verdiği turizm sektöründe 2021 yılında üçüncü ülkelere toplam 18 milyon (+%42,3), üçüncü ülkelere ise toplam 19 milyon (-%19,1) seyahat gerçekleştirilmiştir. Anılan yılda ülkemize yönelik gerçekleştirilen seyahatlerin toplam içerisindeki payı ise %27 olmuştur. 2021 yılında Rusya'nın kişi başı turizm harcaması ortalama 589 dolar (-%14,3), geliri ise 208 dolar (-%14,7) seviyelerinde tezahür etmiştir.